

ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՈՂԷՆ

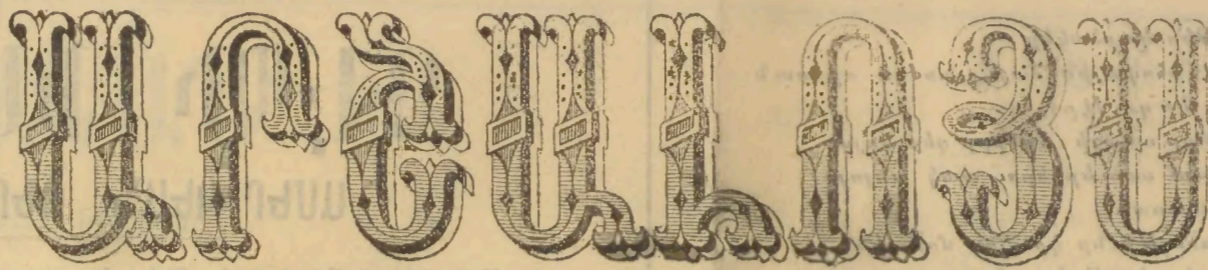
Ե. ՔՈՐՈՍՏԵԱՆ

Երևանի կամ Երևանի գրառվածքի պետք է ուղղել առ Տնօրենարան ԱՐՄԱՆՅԱԿ Կրպարի ԳԱԶԵՏԻ (Եգիպտոս)

Adresse:

E. TCHROSSIAN Direct. - propr. du journal Arménien ARCHALOUSYOE LE CAIRE (EGYPTE)

Les annonces sont reçues à des prix très modérés.

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱՋԳԱՅԻՆ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԲԱՂԱԲԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵՐՇԱԲԱԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

Les annonces sont reçues à des prix très modérés.

ԲԱԶՄԱՆՈՐԳՎՈՐԹԻԿՆԵՐ

Երկրորդ շաբաթը... 80 Գրքեր... 85 Գրքեր... 20 Գրքեր... 12

ԲԱԶՄԱՆՈՐԳՎՈՐԹԻԿՆԵՐ ԿԱՆԱԿԻԿ ԵՒ ԲԵՐԿՄԱՍՏԻՐԻ ԵՒ ԿԱՆԱԿԻԿ ԿՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿՐԱՅԻՆ ԿՆՆԵՐ

Երկրորդ շաբաթը... Կանաչիկ վճարելի են:

Կանաչիկ վճարելի են:

ՆԱՄԱԿ ԱՍԻՈՒԹԷՆ

ԻՆՉՈՐԻ ԵՏ ՄՆԱՅԱԾ ԵՆՔ ԻՆ

(Շարժ. Երևանի քաղաքի և վերջ)

Ուրեմն... ետ մնացած ենք... և առաջ ելել յետագիւմ պիտի քաղենք ազգային յառաջդիմական ճանապարհին վրայ...

Հետո՛ւ... և շատ հեռու... պիտի մնայ ազգին կարասանը, ազատութեան և անկախութեան ինքնազին պայքարի անոր կարողութեամբ...

Ս'... Ինչ ստակալի տեսարաններ են որ կը ներկայանան աչքերնուս առջև... Զո՛ւն հայերը աւերուածով, կործանուածով, հրդեհածով և մահածով կը ներկայանան...

Ի նկատի առնելով այդքին բարոյական ոլոր կազմող հանրագուս միութեանց մէջ ծագած երկպառակութիւնները, ասոնց ո՛չ թէ միութիւն՝ այլ փորձութիւն անուանել աւելի յարմար պիտի ըլլայ...

Կեչուութիւնը, գրա՛մը և Ժամանակը... Կը մասնաւորեմ խօսքս Ազատ Խօսք անուն տետրակի մը վրայ, ուր մեր յարգելի գրողը, հանգիստտես հասարակութեան գեռ ամենեւին միութեամբ տեսարան մը չը պարզած, իր գերասանական կեանքին հինգերորդ արարուածը կը ներկայացնէ անհեթեթ կերպով, խնդրոյ նիւթ ընելով...

Միթէ այս ալ զար նախանձի հետեւութիւնը չէ՞... անպատուել անձ մը կամ անձեր, ճշմարտութեան դէմ կեցիքներ յերկրորդով, և իրեքեր պղտորելու շանալով... Արդարեւ Մեղքոնեան Էֆէնտիները բարեբարոյներու յորձրոյնով պակասելու արժանի են...

Վերջապէս այս ամենուն ակահատեմ գիտնալու և համոզուելու է հայ ժողովուրդը՝ որ իրեն ներքին թշնամին ամենապակասը և ամենակարեւորն է, առանց նախ անոր յաղթելու և ողնացնելու, անհնարին պիտի ըլլայ կազմել ամբողջ ոյժ մը, զիմարելու համար արտաքին թշնամիին մեր արդարացի իրաւունքները պաշտպանելու և անոր տիրելու համար...

Եւ ինչ է ուրեմն զայն յաղթելու և ողնացնելու միջոցը... Այս հիշօրագոյն թշնամոյն դէմ մըր ցելու համար իմ է իմ նմաններուս կարողութիւնը տկարագոյն կը գտնեմ... յուսալով կարող մտքերէն աւելի ուժեղ միջոցներ ներկայացուիլը... սակայն կը կարծեմ թէ նախնական միջոցներէն է, - նախազգուշութիւն, և իրաւացի քննադատութեան ձայնին հետեւելը...

Փորձառու հողագործը միթէ կը ցանէ՞ ցորենի հատիկը ածուին մէջ, առանց ժողովելու անպէտ և փրատակար խտեքը որոնք արգելք կ'ըլլան բեղմնաւոր հասկերուն աճմանը, և կամ ո՞ր ճարտարապետը փռուսը չէնք մը առանց հաստատուն հիմքու վրայ դնելու, կը կանգնեցնէ զայն օդին մէջ՞ ընդդէմ սոսկալի անձրեւներու և փոթորիկներու...

Հետեւելով փորձ հողագործի և ճարտարապետի նախազգուշութիւններուն - սրանցմէ կրնանք քաղել զերազոյն և արգասանք եզրակացութիւններ - կրնանք յաջողի ազատելու հանրային գործոց մասնակարարութիւնը անուս և անբարոյական անձանց ձեռքերէն, յանձնելով զայն ուղղափառ, օրինադէտ և արժանիքի տէր անձնաւորութեանց... այս միջոցու ժողովուրդին պատիւը, ոյժը և կեանքը եղող ազգուցու և հանրային ձեռնտրիները, հիմնուած ուղիղ սկզբունքներու վրայ, ազատ ամեն երկպառակութեանէ, կանգուն և փայլուն պիտի մնան, Սէր և Միութիւնը պիտի այծարծի, և պիտի հաւաքուին անշատեայ մարմինները, որով պիտի ընթանայ ժողովուրդը ճշմարտ ճանապարհին վրայ՝ միշտ դէպի բարոյութիւն... դէպի յառաջդիմութիւն...

ԿԱՐԱՊԵՏ ՍԻՒՏՃԵԱՆ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՃՄՄՈՐՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

...Տնօրինութիւն Արշալոյս լրագրի... Խմբագիր:

Ազատ Խօսքի 7րդ թիւին մէջ, Տիար Ե. Օտեան կը յայտարարէ թէ՛ Տիար Լ. Օհանեան Սեղ. Կուսակցութեան մը արտաքուստ է՝ զբաժ իւրացուցած ըլլալուն համար:

Որքան որ ալ կերպ վարչութեան կողմէ Տիար Օհանեանին ու է գրած խրկուած է՝ ըլլայ, այսու ամենայնիւ՝ իրեւն կիլիկիայի գործիչ՝ ևս շատ մօտէն տեղեկութիւն ունիմ որ Տիար Օհանեանին չըփնային Նահ. Վարչութեան գիւտնին զուրթ զուրս գրած յղուած է բարեմէր անհաս մը կողմէ, սովորական է նպատակ - ոչ Ձէլթուել, բայց արդարութեան պարտք կը համարիմ յայտարարել թէ այդ վարչութեան յատկացուցած է ամբողջութեամբ բան մը որուն արդէն իմ տեսած վաւերական գրութիւններս կը վկայեն ևս այն տեղի գործերու անձերուն և զէպերուն գիտակցութիւնս կ'ապացուցանեն՝ ուստի սուս ու ըրբովին չին, ծու է թէ՛ Տիար Օհանեան գրամական ո'ւ է զեղծուած գործած ըլլայ Յեղափոխական գործի մէջ, որ այնքան նա գործերութիւն քրած է բարոյական և նիւթական, գարծալ սուս է՝ թէ յիշեալը ո'ւ է պատճառաւ Հնչակեան Կուսակցութեան արտաքուստ ըլլայ, քանի որ ևս ինքն այդ Կուսակցութեան կերպ վարչութեան անդամակցած եմ 1898 թուականէն մինչև 1901 այդ տեսակ որոշում մը, ո'չ իմ օրովս սուսած է, ոչ ինձմէ առջ և ո'չ ալ յետոյ:

Ընդունեցէք յարկանքներս Ա.ԳԱ.Հ

17 Հոկտ. 1902, Գաշիքէ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հնչակեան ՄԱՍՆԱՅԻՂԻՆ ԳԱԶԵՏԻ

...Տնօրինութիւն «Արշալոյս» լրագրի Աստ

... Խմբագիր:

Տիար Ե. Օտեան, «Ազատ Խօսք» թրք. թուսն մէջ կը գրէ թէ՛, Տիար Յակոբ Օհանեան գրամական զեղծուած մը պատճառաւ իր պատկանած Կուսակցութեան արտաքուստ է՝ Կեղր. Վարչութեան ներքին բար գործեր:

րուն միջամտել աստ Գաշիքի Հնչ. Մասնաձիւղիս Իրաւաստութեան վերէ, բայց և այնպէս ինչ որ մեր շրջանակին կը պատկանի. ևս ինչ որ ընդ. Կուսակցութեան կեդրոնին կողմէն կը հրապարակուի ներքին կերպով թէ ազատ իր օրգանի մէջ, Մասնաձիւղս ալ կը տեղեկանայ, հետեւապէս Մասնաձիւղս ամբողջ արձանագրութեան մէջ մինչև ցարդ ու է է բառ մը անգամ չ'կայ բարեբարոյարար Տիար Ե. Օհանեանին արտաքուստ անանելու, ընդհակառակն Տիար Ե. Օհանեան քննա սրտախառն չէ Հնչակեան Կուսակցութեան և կիլիկիայի մէջ ևս Արտաքուստին ինք ճանչցուած է նոյն Կուսակցութեան ամենապատկեա ևս գործունեայ անդամներէն մինն: Տիար Ե. Օհանեան կառավարութեան հաւատարմութիւնը, անտարբեր ընելով իր նախանձիքի և բարձր դիրքը, ամենազոռն պայմաններու տակ կ'իլիկիայէն խոյս տալէն խոյս - փախուստ մը՝ զոր Տիար Օտեան ասան պաշարին և թեամբ գրամական զեղծուած կը վերագրէ՝ ապրած է մեր ընկերներու շրջանի մէջ մինչև իրեն համար հուստ գիրք մը ունեցողը, ևս է թէ յիշեալ Պարոնը ռեէ պատճառաւ պաշտօնապէս արտաքուստ ըլլար Կուսակցութեան՝ առաջին անգամ Գաշիքի և Աղեքաանի մէջ Մասնաձիւղերը պէտք է գիտնանք քանզի ասոնց հետ է որ գործ ունի Տիար Օհանեանը:

Արդ, ոչ միայն կ'իլիկիայի Հնչ. Մասնաձիւղերը այդ իմաստով որոշումի մը լուրը առած չեն կեդրոնէն, մէկ կամ միւս նա՛ն, Վարչութեաններէն ալ նաեւ ի շոյժ արգելադրութիւն պատճառի մը: Տիար Օհանեանը յաճախ հրաւերուած է, իրենց ժողովներուն մինչև իսկ տեղական Մասնաձիւղին մէջ կարեւոր պաշտօն ալ յանձնած են մամուլակիւն ևս այժմ համակրող անդամ կը մնայ Մասնաձիւղին:

Այս ամենքէն բացառյալ կ'երեւի թէ Տիար Օհանեան Կուսակցութեան չէ արտաքուստ ևս ոչ ալ ակնարկուած գրամական զեղծուած գործած է, քանզի Յեղափոխական կազմակերպութեանց մէջ ո'չ թէ այդքան խոյր գուժարի մը համար ալ ևս ամենափոքր գուժարի մը համար ո'չ թէ արտաքուստ՝ ալ մինչև իստը հանելու չափ պիտի պահարակուէր:

Մեքեք ընկերական անձի պարտականութեան ևս միանգամայն արդարութիւնը սիրող ամենայն անկեղծութեամբ կրնանք ըսել թէ Պ. Ե. Օտեան իր գրածներուն մէջ բոլորովին անտեղեկ է ևս իրողութեան գուրկ:

Ի Դիմաց Գաշիքի Հնչ. Կուս. Մասնաձիւղի վարչութեան Աստեանայիր ԵրկԱԹ Ս. ԲԱՄԱՐԵԱՆ (Կնիք)

17 Հոկտ. 1902, Գաշիքէ

ԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Տարբեր հիւանդութեանց թիւը հազար եւթը հարիւրէն աւելի է: Մակայն ասոնց ամենուն պատճառները պէտք է փնտալ մի քանի պարզ առողջապահական կանոններու գտնադրութեան մէջ: Անհոգ գոտիի կերակուրներու օրակ ևս քանակութեան մասին, անհոգ պանրուի մտքեր օդ ներշնչելու և չափաւոր մարմնամարզութիւն ի գործ գնելու մէջ, անպարտ ըլլալ հագուելու մէջ, ևս չափաւորութեան աշխատել, կը կազմեն գրեթէ բոլոր հիւանդութեանց սկզբնապատճառները: Նմանակէս կան մի քանի պարզ պահպանողական միջոցներ որք կը գտնուին բոլոր լուրջ գարմանական միջոցներու ներքին - ասոնք են՝ ուղղել մեր սովորութիւնները, կանոնաւորել ևս չափաւորութեան կերակուրները ևս օրակներէն, ունենայ չափաւոր աշխատութիւն կամ մարզանք, ևս զգուշանալ յոգնութիւն և չափաւոր աշխատութեան:

Չափաւոր աշխատութիւն կամ մարզանք աւելորդ է ըսել՝ խիստ հարկաւոր է ստողութեան:

Յ. ՓԷՄՊԵՃԵԱՆ

Գ. Ա. Հ. Ի. Բ. (ԵՊԻՊՏՈՍ)

391

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ԱՐԵՎԻԿԱՆ ԻՆՎԵՍՏՄԵՆՏԻ ԵՒ ԵՐԿՐՏԱԿԱՆ ՈՒՊԱՐԱԹՎԵՐՈՒ
Յասկայն պատմական ձևաչափի սիլվետներ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ ՄԵՐԵՆԵՑ
Հնագրական Հասիկ - ՓԷՄՊԵՃԵԱՆ - Թիֆլիսի Թի 683

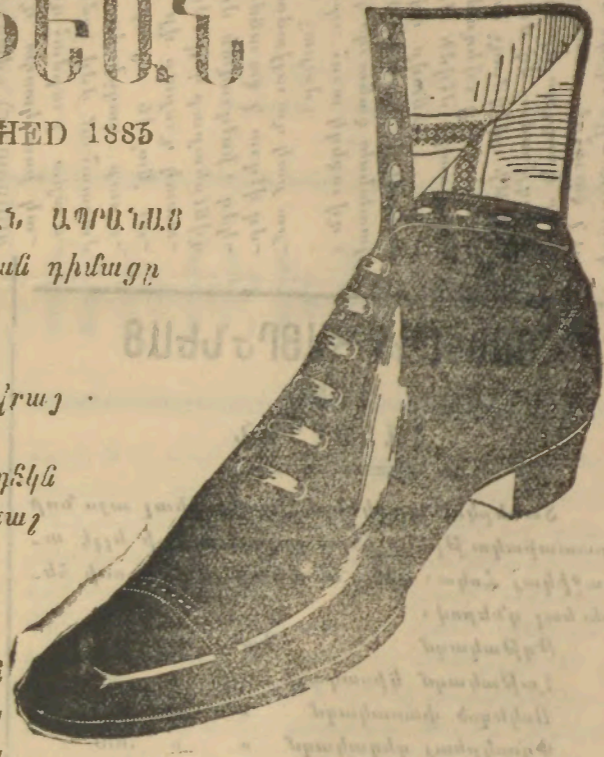
Հին Չուգոթի ԴԻՄՈՑ
Կամպասուի Թի 129

Պ. ՅՈՎԱՆՓԵԱՆ

Tourists' Stores ESTABLISHED 1885

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՐԵՎԻԿԱՆ ԵՒ ԱՆԳԼՈՎԱՆ ԱՊՐՈՆՈՑ
Պայ-եյ-կասիս Փողոց Տիգրան վաշաշի ան ղիմացր
ԳԱՅՐԻՑ

Անտուան կոշիկներ ամեն գոյներու վրայ
գոյոք 15 դնկն. Ե մինչև 40 դնկն.
Ձմեռուան կոշիկներ գոյոք 35-100 դնկն
Խոսքանիսր գոյոք կոշիկ երաշխաւորեալ
չաւագոյն կաշիէ դրալուն
Փեղոյներ, պլանիֆերներ, Ածելիներ,
Անգլ. վրձիկներ ամեն տեսակ, ծածկոցներ,
քուսպի կասաւեայ պէսֆեր. ուղտորոտիան
կաշուներ. Աւստրալիական ամեն տեսակ
սեւուկներ, Անգլ. գորտու կաշիէ պայտուակ
ներ (Gladstone) աշ Եւրոպ. Լոնտոն-Բոննեներ.
Սեւեղանի պէսֆեր.
Փոք պոլներ. զմեղներ եղև. եղև.

ՄԷԿԳԻՆ ԵՒ ԿԱՆԻՍԻԿ

315

զատեց, իւր նաւերը Տարտուսէն անցնե-
լով, և Թուրքիոյ օգնութեան գալով. . .
Թուսիս սահմանացաւ կանգ առնել և սուլ-
թանին ստորագրել տուաւ Սան-Ստեֆանոյ
գաղտնագրութիւնը (ո՛ր մտաւ նաև 18րդ. յօդ-
ուած մ'ալ ի նպատակ հայերու) զոր Քիչ
մարք պատուէր Բերլինի վեհաժողովին մէջ.
Այդ տեղ յիշուի՛ Եւրոպայի գիւտնագէտ-
ները, գերման միլիտարի նախագահութեան
տակ, Ռուսիոյ ձեռքէն խլեցին անոր յաջ-
ղութեանց գլխաւոր պատգմերը. Բայց ուսու-
ղութեան գիտութիւնը մինչև այսօր այդ բա-
նը չի կրցաւ մոռնալ և ներել:

(Մնացեալը շարունակ)

Ա. Գ. Օ. Յ. Ի. Բ.

ԱՆԱՆԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
Յեղափոխական կեանքի ամենէն հին
գործիչներէն և հայերու բազմաշխատ մը-
շակներէն Մ. Է. Ֆ. Փորթուկալեանն է, որուն
հանդիպելու բարեբաղդութիւնն ունեցանք
այսօր:

Մ. Է. Ֆ. Փորթուկալեան Արմենիա
Լրագրի Տէր և Տնօրէնը, իր թերթին տասն
և ութերորդ տարեշրջանը սկսելէ առաջ
չբնաւ մը կ'ընէ, հանդիպելու համարձակ
բարեկամներուն, որոնց տեսութենէն եր-
կար ատենէ ի վեր զրկուած է իր ծանր
պաշտօնին բերմամբ:

Շատ քիչ պիտի մնայ մեր քով Տիար
Փորթուկալեան, երկու օր միայն. որովհե-
տեւ իր լրագրագետի գծուարին պարտա-
կանութիւնները զինք կը կոչեն գէպի Մար-
տի:

Եթէ կարելի ըլլար, մենք պիտի խնդ-
րէինք Տիար Փորթուկալեանէն որ գո-
նէ մէկ շաբաթի շտի ալ յետաձգելով իր
տեղեկութիւնը, անակնկալ մը ընէ Գոհի-
բէքեանի հայերուն, ամենախոստումով անոնց
անցեալի ու ներկայի վրայ:

Ապահով ենք թէ՛ Լատան Բնիկըցա-
տան Պատ. Վարդաթիւրը պիտի հաճի ձայ-
նակցել մեր այս առաջարկին և Լատանա-
կան հանգէտ մը կնքմանի պիտի, առիթը
պիտի ընծայէ մեզ լսելու ազգային կեանքի
մէջ շատ փորձառու մէկուն ձայնը:

Հ Ա Ն Գ Ա Ն Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ի նպատակ այնք որ հիւանդ կնոջ մը և
հինգ որբերուն:

Ա. Յ Ո Ւ Տ Ա Կ

- Տիարք Գ. Իսախան 10 դնկն. օղջ.
- Օ. Կարաման 10. Կ. Շամբեան 10. Ա. Օ. 10.
- Ա. Մարտի 10. Մ. Օ. 10. Կ. Համբեան 5.
- Ս. Մարգարեան 5. Գ. Կարաթիւրեան 5. Երկու
Եղարք Պէղիբեան 5. Կ. Երզնկացեան 5.
- Օ. Բուսեան 5. Գ. Գ. 5. Ե. Գ. 5. Գ. Մի-
րբեանեան 5. Ա. Հապէտեան 5. Լուսն Կրն-
տանեան 5. Պ. Նաթանեան 5. Ա. Ճիլանեան 5.
- Մ. Ճիլանեան 5. Ս. Մորուքեան 5. Տօք. Չա-
քարեան 5.
- Ազն. Տիկին Ա. Պէրպէրեան 10 դնկն. օղջ
- » » Մ. Ե. Թորոսեան 10 » »
- » » Ս. Պէրպէրեան 10 » »

ԱՐԵՎԻԿԱՆ ԻՆՎԵՍՏՄԵՆՏԻ ԶԱՄԱՐ

(Շարունակութիւն 311րդ. քիւն)

Որչափ ալ օրերը սահեցան, որչափ ալ
ճապարակ լուացարարի մը արեգակին փոստ
լաթերուն պէս Բարեգործական ապօրինի
ընտրութեան արգելիւք արգանքանին մէջ
կարուելու վրայ է, որ անշուշտ կամայայտ
մը վերցնելու պիտի հաճին զայն հրապա-
րակ գնդները, որովհետև օրինական հան-
գամանքներէ զուրկ է, մենք դարձեալ ան-
գրգռուելիօրէն կը շարունակենք ճապարակ
թերթութիւնները, որ Հոկտ. 5ի կիրակի օր-
ուան Բարեգործական Բնագիտութեան Ժողովին
մէջ մերկայարանաց կը վայլէին, և մեր
հայերու անօրինակ ու ծաղրելի տգիտու-
թեանը կենդանի ապացոյցներն էին:

Տ. Մեր ազգայիններէն շատերը, ինչ-
պէս անոնց արարկութի կրնայ ըստել, այդ-
օրը ժողովի գումարաւոր անգամներէն ու
ժողովականներէն մեծագոյն մասը, գրեթէ
աւելցն բացառութեան, չէին գիտեր թէ՛
մէկ մէկ ազգի, ո՛չ մէկ երկրի և ո՛չ մէկ
քաղաքի ու նոյն իսկ գիւղաքաղաքի, ո՛չ
մէկ օրինաբար մէկ անկիւնը նշանակուած
է թէ՛ միևնոյն քննարկի պատկանող Յ-4
անհատներ՝ միևնոյն ժողովին կրնան անդա-
մակցել: Անշուշտ կարգապահ էջէտիներ-
ընէ ալ այս օրէնքի մասին մինչև շարք բան
մը լուծ չէին և թերևս չմտածէին ալ որ
երբ երկու եղարք և երկու եղարք փեռա-
ներ միևնոյն ժողովին մէջ պիտի բազմին
հանրութեան օգտին վերաբերող խնդրոյ մը
վրայ վիճարկուելու, այն պարագային արգա-
րութեան նշանը խոտորակ հանձնառու-
թեան մը արգակութեամբ կարելի կը հակու-
որով խնդիրը իր հանրային հանգամանքը
ըկանցնելով քննարկանի գոյն կ'առնէ. ու
ըստի. քիչ քիչ արգարութիւն և ուղղու-
թիւն անուանելու պիտի խրաչինք այդ
տարբերով կարուած ժողովի մը վիճար-
կութեան արգելիքը:

Իրաւ է, բուհարիւս անհատներու մե-
ծագոյն մասը զիրենք կը յարգէ կամ յար-
գել կ'ուսան, ու կ'ընտրէ. և ինչու մէկը
թերեալ յարգանքի մէջ կարգապահ եղ-
բայներու անհատականութեան հանդէպ,
քանի որ իրենք գիտցած են միջավայրին
պարզեւած բարեբեկնէն օրտուել, սակայն
իրենց կը մնայ որ վերադիմել օրէնքի պա-
րագանքը մտքէ չ'հանեն, և իրենց մէկ
հոգի միայն թողլով Բարեգործականի ժո-
ղովին մէջ, մնացեալները հրաժարել բարե-
հաճին վտան օրինաւորութեան: Ասով կա-
գուպան եղարք և իրենց փեռաները օ-
րէնքի տրամադրութիւնները յարգած կ'ը-
լան, որ ոչ նուազ պատուաբեր է իրենց հա-
մար, և միւս կողմէ՛ այս ընթացքով ապա-
գայ օրինաւորութիւնները ալ տեղի չ'ու-
նենալու պատճառ կ'ըլլան, և այսպիսի
վճարական փայլէ մը մեծ օգտակարութիւն-
ներ կրնան ծնիլ:

Սարգսեան եղարք անշուշտ պիտի
զանազաններ մեր ըստմաններու արժէքը: Այլ
է հանրային գործը, ա՛յլ է անհատական բա-
րեկամութիւնը:

9. Ընդհ. ժողովոյ արձանագրութիւն-
ները կանոնաւոր վիճակի մը մէջ չեն, եթէ
Հոկտ. 5ի պէս կը բանուին անոնք: Պ. Ա.
տեղագիրը՝ Մ. Իրոտեան, պայմալ Գո-
թաքին անդր Տեղեկիչը կը կարծէր զայն:
Առանց Ընդհ. ժողովոյ անգամաց որով կար-
ծիքը հարցնելու, առնելու, զտելու, և բոտ
այնմ բառ առ բառ կարգապէս վերջ արձա-
նագրելու հոն՝ մէկտեղ առնելով արձա-
նագրութիւնը պահանջուած անհատական դե-
տողութիւններն ալ, իր գրգռած և անբարե-
ցած մտքին մտնելով. որովհետև պահ մը
առաջ ստատիկ բարկացած դէս ու դէն ան-
լուր և անպատշաճ խօսքեր կ'ուղղէր. չը-
պրտուել կրտար, ու յետոյ՝ հրամայէ՛ք,
ստորագրեցէ՛ք ո՛վ մը գործը փակել կ'ու-
զէր . . .

Ո՞վ ըսած է սակոյն այդ պայմալ Ա.
տեղագիրին թէ՛ ինք հոն ներկայ կըզ
բարբ անդամաց համահաւասար խելը (՝)
ունի և անոնց լիարժոյ փոխանորդն է. իր
ուղածը ամենուն ուղածն է և իր մտածածն
ալ ամէն ոք ընդունելու պարտական
կ'ուզէ՛ ար իրեն ըսնելով թէ՛ գեր. հակառակ
իրեն պայմալ պատուանունը տրուելուն.
պայմալութիւնը անգամ չ'գիտեր . . .

Ճիշդ է թէ՛ հոն ներկայ կըզ անգամ.
ներէն շատերը ափ յափոյ կըզ արձանագ-
րութիւն մը ստորագրեցին, պարզապէս
տեղապահ վարկը չ'կտորեւել համար: Ո-
րովհետև եթէ այդ օրուան վրայ չ'պիտի
նախորդ եղածներն ալ, պիտի մեկընտնք
այդ խոչըր տեղապահ վճարուած գումա-

րին վրայ, որ այդպիսի համակ մտքերու
լրջակ մտածումներովը միտքորոտած ու
լրջած սկսի ըլլայ. Իսնէ Պ. Առնեագիր
պայմալը, հոն ներկայ կըզներուն անհնա-
փորթութիւնն ալ վերադիմել զգուշանալու
չափ խելք ու խաճեմութիւն չ'ունեցաւ. Ե-
րանի անոնց, որոց քուհները զինք այդ
պաշտօնին կրցած են ու պիտի կոչեն. . . չե-
տակը ատով բուհարիւրներուն ալ վրայ
գաղափար մը կրնայ կողմուել մասնաւորա-
պէս և դաղափարական տեսակետով ընդ-
հանրապէս . . .

(Մնացեալը շարունակ)

Ն Ա Ո Ն Լ Ո Ւ Ր Ե Ր

ԹԻՔԱՆԱՆ ԳՈՒԹԱՊԱՊԻՏԻՆ ՄՐ

Վիեննային Ուեպո. 27 թուականու
կը հեռագրեն գայմակալուց դէպքի մը
մասին, որոյ առարկաներն են Օսման և
Էսաա բաշաներն:

Այս լուրը Պոլսոյ մէջ արտակարգ յու-
ղում յառաջ բերած է:

Օսման վաշա, որ Եանեաի վաշին է և
միանգամայն գլխաւոր հրամանատարը Եու-
նա-թրքական սահմանադիմին, յունահայա-
տակ համառոտի մը ունի եղբոր, որուն քով
բոտէպ կը յաճախէ:

Իսնի մը որ առաջ, կ'ընէ հեռագիրը,
Էսաա Բաշա, որ Ալքսանդրիոյն է և ոստիկա-
նաց հրամանատար, իր ստորագրութեան
րէն շոկատի մը գլխաւոր անցած Օսման փա-
շայի գտնուած տունը կը պաշարէ և դուր
կտորելով ներս կը մտնէ ու խոտաշահելէ
յետոյ Վալին և իր հոմանունին միանգա-
մայն, փողոցներուն մէջ կը ձգէ զանոնք:

Էսաա Բաշա, պէտք է ըսել թէ՛ եղ-
բային է Սուլթանի թիկնապահ Ղանի Պէյի
որ չորս տարի առաջ Բերսի ճամբուն վրայ
սպանուեցաւ:

Այսպիսի արարագրի մը մէջ, կը կար-
ծուի թէ կ'ընէ հեռագիրը, այս երկու
պաշտօնեաներն ալ պաշտօնազուրկ կը լինին:

ՊՈՒՐ ԶՕՐԱՎԱՐՆԵՐ

Կը ծանուցուի թէ՛ Պէյ գորավարնե-
րը Պոթա, Տըլարէյ և Տըլէզ Հոկտ. ամ-
սոյ վերջերը Պրէթս պիտի հասնին, ուր
պիտի այցելեն պատերազմական նաւահան-
գիտը և ծովային հաստատութիւնները:
Մովսիսի նախարարութեան և ստորին
նահանգաց Հիւպոտոտարանին կողմէ տա-
կաւին պաշտօնագէտ ազգաբարձած չէ Պո-
էր գորավարներուն այս այցելութիւնը:

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ն Ե Ր

Վարան 13 Հոկտ. — Ռոսի կամու-
րիւն առաջին ֆարիս ղեկողն անքի
տուած կաշիկորոյնի պահուէ, Երասայի
Հանրապէս. Նախագահը ընկերական խաղա-
ղութեան կամուրարիւնը շնչեց:

Կ. Պոլսոյ 13 Հոկտ. — Բ. Իոտը սերու-
քեանց ուղղած դիմաւագիտական ծանու-
ցագրի մեջ կը գովագրի թէ՛ Պոլսոյի
նախնական դպրոցի կախողութիւնը գոնացոյցի
կերպով ի գործ չ'ընէ՝ և աշակերտի քոյ
կուսաց որ գիշերայ ստաղակախոտներ դի-
տարեանք անցնին անի ու Պոլսոյի
վերադառնան:

Իոտը կը հաստատէ թէ Ռիչի մեծա-
սանը յաջողակիցներուն գլխաւոր ապաստ-
անարն է:

Բարիկ 14 Հոկտ. — Փարսպետական
Երախորդը ղեկողն Պոէր Զորավարներ
որով երկար ատեն ծախարարուեցան ան-
բարիակ կողմէ:

Գործարարի վիճակին վրայ ունի
փոխփոխութիւն տեղի ունեցած է:

Գարագաւ 14 Հոկտ. — Պատկազմը կը
շարունակէ: Նախագահը Բարոս Լուրիք
ներ Մաշաբալիք քրած է:

Կ. Պոլսոյ 14 Հոկտ. — Բ. Իոտը կը
շարունակէ միջոցներ ձեռք առնել Սաշո-
նիկ և Մանսար մանակներուն մեջ տեղի
ունեցած խոտորիւնները բաւանայու հա-
մար:

Սաշոնիկ 15 Հոկտ. — Պոլսոյի
սանկաւագիտական վրայ կախողութեան
թուր գորաց նախնական դպրոցի
քաշիք ստանալուց:

Բարիկ 15 Հոկտ. — Պոէր գորավար-
ները քարտէի մը մեջ նախաձեռնած քաղ-
մաքեան մը անհաջողակ 6890 Երանգ
կարգաւեցին:

Կ. Պոլսոյ 16 Հոկտ. — Մեծ Տերու-
քեանց ներխայտողութիւնը պատասխանե-
լով Երան ծանուցագրին, քրած են որ
պէտք էր ան պատարարիւնը պիտի ընեն
Սոթիս, որպէս զի սանկաւագիտական վրայ
չաւ կախողութիւն ի գործ դրուի:

Երոտապի 16 Հոկտ. — Կազաի մեջ
ֆոլեայի երեւոյնը պաշտօնագէտ հաստա-
տած էր. օրակալ 20-40 հոգի կը մեղնին.
Համաձայնարար առաջացուեալ կը ստանուի Եւ-
րասի ուղղութեան դէպքի Հիւսիս:

Գարագաւ 16 Հոկտ. — Վիզրիսի
պատկազմը արդիւնք մը չ'ունեցաւ. Երկու
կողմէ ալ մեծ կորուստներ ունեցան:
Մանրոն 16 Հոկտ. — Նախագահը Բրի-
կեր հոս կաւար մ'ներ անցնելու համար.
Նախագահը ֆաշտուց է:

Այս հոգի մտածողը... Գրականության (Memorial)...

ՆՈՐԱՀԱՐ ՅՈՒՇԱՐԱՐ ԺԱՄԱՅՈՅՑ
ՆՈՐԱՀԱՐ
ՅՈՒՇԱՐԱՐ ԺԱՄԱՅՈՅՑ
ՅՅՄՅՈՒՂՈՒՄ ԵՄՄՈՂՈՒՄ
ԵՄՄՈՂՈՒՄ ԵՄՄՈՂՈՒՄ

ՄԻՆԿԸՐ
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԵՒ ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅՈՒՅՈՒՄ Ժ. ՆԱՅՏԱՆԿԸՐ
Պատմի փողոց... Խաղաղության սիրականություն... Պրիսթոլ Օթէլի ճիշտ գիմաց...

ՑԱԽԵՐԳԲ ՀԱՅՐԵՆԵԱՑ
ՊԻՐՅՑ
ՀԱՅՐԵՆԵԱՑ
Տաների և պարկերի բաղկացած այս նոր հրատարակությունը...

ԳՈՒՆԱԻՈՐ ՔԱՐՏԵՍ ԵԳԻՊՏՈՍԻ
ՊԱՏՄԱՍՏՈՒՄ
ԻՆՏԵՆՍԻՎ
Ն. Բարձրագույն իտիվեն և ուրիշ կարգ մը բարձր անձնագրություններ...

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՑ
ԿԵՆԱՑԱՎԱԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՇԽԱՐՀԻ ԱՄԵՆԵՒ ԶԱՐՈՒՍՏԵ ԵՒ ԿԱՐԵՒՈՐԸ
ԵՆԱՇԱԽՈՒՅՈՒՄ ԴԱՄԱԿՈՒԻ 1 ՄԵԼԱՐ 563, 961 ՀԱՍԱՐ ՏՐԱՒԲ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿՆ ՏՊԱՐԱՆ
ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ
ՓՈՒՍԴՐՈՒՄ Ի ՊԱՐԻՍԻՍ ԵՄԱՆՈՒՐ ՓԱՇՍ ԽՈՒՄ
Մոնարեմ Պեյ դեղատանին ֆոյի ասե վերի յարկը
ՀԵՐՏՆԵԱԼ 1 ՄԱՅՈՒՍ 1900
ՏԵՐ ԵՒ ՏՆՈՒՐԵՆ
Ե. ՅՈՐՈՍԵԱՆ
ԱՐՇԱԼՈՅՍԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻՆ ԱՆՉ ԿՐ ԿՐԱՏԱՍՏԻՆ ՀԱՅՐԵՆԵՆ ԵՒ ԵՐՈՒՊԱԿԱՆ ՂԵՂՈՒՆԵՐՈՎ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԽՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄԻՆԵՐ, ԱՄԱՆԱՌՈՐ ԽԱՆԱՎՈՎ...

Օ. ՄԻՄՈՆԵԱՆ
Վ. Ա. Ճ. Ա. Ո. Ա. Տ. Ո. Ի. Ն
Նոր Պագարին մեջ. քիչ 32
ԱՄԵՆ ԻՆՉ ԶՄԻՈՒՆԻԱՅԵՆ
ՄԱՔՐՈՒԹԻՒՆ. ԿԵՆԱՇՈՂՈՒԹԻՒՆ
Ստորագրելով վերջին հոս հասած, եւ ուսումնասիրելով որ վեասաբեր կեղծարարութիւնը...

ՏՕՔԹԵՕՐ Ս. ԹԱՀՄԻՉՕՔ
ԱՒԻ ՓԱՇԱ ՇԷՐԻՇԻ ՊԱՐՏԻՉԻՆ ԴԻՄԱՑ
Մասնագէտ Դաղխական ախտի եւ միզանցարաբոխի մասին
Փորձառու բժիշկ արդէն Պոլսոյ և Փոքր Ասիոյ կողմերը տարիներով իւր արհեստը ի գործ դրած եւ յետոյ Փարիզի հիւանդանոցներուն մէջ ներքին հիւանդութեանց համար իւր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով վերջերս ժամանակ մ'ալ Սօֆիայի կեղծարարական հիւանդանոցին մէջ աշխատելէ հոգը, այս անգամ եկած հաստատուած է ի Գահիրէ և իր բնակութիւնը փոխադրած է Ալի բաշա Շերիֆի պարտիզին գիմաց, արաբական տպարանին վրայի ներքին երկրորդ յարկը...
Կը դարձանէ նաև զանազան տեսակ լրագրային տպարանները եւ իր արաբականութեան միջոցաւ...
Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի Միտան Պագալ-Լուր Ղուրբի Դեղարանը, 10-12. Կէս օրէն յետոյ իր տունը 3-5 ամէն օր...
ՀՐԷՐՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ
ՎԱՐՃԱՐԱՆԻ ՎԻՃԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԻՐԱԿԻ 13 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1902
7206 4509 4450 1961 9446 1221
1255 1266 1624 1696 2788 3170
3554 4796 4960 5286 6282 6304
6590 6611 7315 8341 8633 9092
9329 9341 9575 9964 10108 10466
10540 11256 11867